

Izhaja vsak
mesec na
2 polah in
velja za vse
leto 4 gl.

SLOVENSKI PRAVNIK.

Uredništvo
in upravnništvo
nahajata se v
Frančiskan-
skih ulicah,
št. 16.

Prisege ljubljanskega mesta.

V dunajske vseučiliškeje biblioteki nahaja se za nas Slovence važen rokopis, ki obseza prisego ljubljanskega mesta. Ta rokopis izvira iz dobe Ferdinanda II. (1619—1637), ter šteje skupaj 43 priseg, mej temi 24 nemških, 17 slovenskih, 2 ste pa italijanski.

Vzpored je sledeči:

- 1) Herrn Bürgermaisters Allhie Aidt.
- 2) Verleichung paan und Acht, auch des Statt Richters zu Laidach Aids Pflicht.
- 3) Der Rathsherrn Aidt.
- 4) Rathsherrn reformirter Aidt.
- 5) Statt Camrers Aidt.
- 6) Andter Statt Camrers Aydt.
- 7) Stattschreibers Aydt.
- 8) Registratoris Aidsnotl.
- 9) Sollicitatoris Aydsnotl.
- 10) Bürgerlicher Aydt.
- 11) Bürgerlicher aydt windisch.
- 12) Bürgerlicher Aydt italienisch.
- 13) Mäuttners Aydt.
- 14) Steuer Einnember Aydt.
- 15) Traidtmesser und Scharwachte Aide.
- 16) Traidtmesser windischer Aydt.
- 17) Rathsdieners Aydt.
- 18) Salzmesser Ayde (slov.; Salzmesser imenujejo v slov. prisegi: solni merzhun).
- 19) Ainkhatüffer Aide windisch.
- 20) Weinmesser Aide.
- 21) Weinmessers Reformirter Aydt (slov.; ta je prisegel, da hoče vsaki teden dvakrat t. j. v nedeljo in četrtek pregledati kleti:

„srauen moe Merzbunske slushbe inu bres usega fortelna mere inu noter iemania tiga spodobniga Zolla alli pranitze, pofsehmals us teden dvakratt, kokar v nedella inu v Zhetertek per praumi zhafhu od suak ebriga wirta, kar bo od tedna do tedna noter v kelder sa enu uinu polushill“).

- 22) Weinmessers Aide windisch.
- 23) Thorhuetter Aydt.
- 24) Thorhuetter Aydt windisch („potehmal, kir sem iest na moio veliko in uisoko prosnio kh tim Vuratariu na N. Vuratic hgori uset.“)
- 25) Forstkhecht aydt windisch. („Wachtauzh, forstnar in hlapec.“)
- 26) Zuelenders Aydt windisch. (Ta je prisegel, da bode najprvo naznanil „gaspud kamrariu,“ kadar bo prišlo kaj lesa na prodaj, če pa ta neče kupiti, potem hoče naznaniti mestnim očetom („rathnem gospudam“) in potem še le drugim meščanom.)
- 27) Teütschaide der Zeugen gegen den Bürgern.
- 28) Windischaide zu examinierung der Zeugen.
- 29) Gegen denen, so nit Burger sein.
- 30) Pipenmaisterayde.
- 31) Statt Ambtmans Aydt Windisch; („valput“, ki je kupoval les, ki je prišel po vodi; nadzorjeval je pa tudi mestne delavce.“)
- 32) Inwohneraidt.
- 33) Inwohneraydt Windisch.
- 34) Inwohner Aydt Italienisch.
- 35) Zimmerleits aydt (slov.).
- 36) Broot Sizers Jurament.
- 37) Zeug- Wortts Jurament.
- 38) Herrn Ober Spitalmaister Aydt.
- 39) Unter Spitalmaister Aydt.
- 40) Zuelenders Aydt (slov.).
- 41) Statt Ambtmans Aydt (slov.; v tej prisegi rabi se prvič beseda „magistrat“).
- 42) Forstknecht Aydt (slov. „gmain mestni worstner inu perpraulen hlapec biti“).
- 43) Salzmesser Ayde (slov.).

Župan, mestni svetovalci, mestni pisar, registrator, solicitor, davkar, mostovinar, zbožni sluga, nadzornik orožja in vodja bolnišnice prisegali so le v nemškem jeziku. Za vse druge mestne

služabnike sestavljene so prisege v nemškem in slov. jeziku; solo-merci, prekupci, gozdnarji in čolnarji prisegali so le v slovenskem jeziku. Župan, mestni sodniki, svetovalci in meščanje prisegali so cesarju, drugi mestni služabniki pa le županu. Meščanje in st. novniki pa so obljubili tudi v prisegi, da hočejo varovati krščansko vero. — Glede slovenskih priseg imamo povedati, da so pisane v bohoričici, a jezik v njih je se ve da poln germanizmov. Vse te prisege nam pa dovolj pričajo, da so že v 17. stoletji cenili in spoštovali naš jezik po uradih.

V vzgled naj navedemo tu dve slov. prisegi:

Bürgerlicher aydt windisch.

Jest N. perseshem proti Gospudi Bogu Ozhetu nebeskimu, da iest otzhem nafsimu Suetlimu Cesariu, inu deselskimu Firstu Ferdinandu, Inu tudi Gospudi Burgermaistru, Richtariu, inu postenimu Ratu tiga Poglautiga mesta Lublane eden suest, perna-reden, pocorn Burgar biti, nieh postae, ordnunge, sapuidi, prepuidi, pocorno dersati, super teisto nister napre useti, alli andlati, temuzh gmain mesta zhast, nuz inu prid, kokar meni bode nar uetzh mogotzhe pomagati obdershati. Inu sped use tu, kar bi gmain mestu moglo hudimi priti, obarouati, Inu kadar bi iest, u eno Irungo ali prauo ratall, da iest netshem nigder, kokar pred leto moio gosposhino, letega mesta ordnungo inu nauada iskati, potech istich praua daiati inu jemati. Jest tudi nozhem, obeniga nesnaniga V negovi kuptshie, u moiem iemeni prenesti alli seusi pomagati, uobeni stalti, pred vsemi Rezhmi pak ozhem tudi najuezh, ta suesta samosuelizhana, kershanska, Catoliska, Rimska, stara uero pomagat terditi, shirmati, teiste se dershati, Inu oben kryni ali super uolli inu misli se poduretschi temuzh se U letiiu usim tako dersati, kakor se enimu brumnimu Burgariu proti negovi Gosposhini spodobi. Kadar bi pak iest zhes dolg ali kratick zhas se hotil pod druga Gosposka podati alli sedezh sturiti, sem se iest poprei uselei, per enimu poshtenimu magistratu dolshan pocorno oglasiti, inu se ustne moie Purgarske persege, seuese, handla inu diana, sunai praude alli spraua, kakor teisto bi moglo imenovano biti, frey inu ledig sturiti inu s dobro ueistio inu sahualeniem mui posten abschid useti, suestu inu pres use fartikosti, kokar meni Gospud Bug pomagai inu pres ustnega madesha spozeta Deuiza inu Mati Maria inu ushi suetniki, na mui posledni dan. Amen.

Traidtmesser windischer Ayd.

Jest N. persheshem Gospud Bogu, tudi gospodu Burgermaistru, richtariu inu Ratu tiga posteniga mesta Lublane, de iest ozhem en suest, flisig inu pokorn shitni Merzhun inu Vachtar biti, usaki zhas, usakaterimu pernareden biti, timu bogatimu, timu ubosimu, suestu inu flissig edno glich mero bres usiga fortelna meriti, na te denarie inu noter perhodoshe enu ordentlich inu flissig gorigledanio imeti, de toisto use noter uuta pukscha pride inu poloshenu bode glichu uithe, s to Vachto inu uunkei klizaniem tiga ognia flissig, pernareden inu zhuiezh biti, ob ti prau i uri inu zhasu na to vachto priti inu pred pravim zhashom nikar prozh yti. Inu sezei use drugu u leti moy slushbi sturiti inu pustiti, kakor se enimu suestimu inu pokornimu shitnimu Merzhunu alli slushabniku spodobi sturiti, shuestu inu bres use gfartikosti, koker meni Bug pomagai. Amen.

Eidesformeln der Stadt Laybach sign.: man. III. 35.

Aleks. Hudovernik.

Pristaja li materi nezakonskega otroka v kazenski pravdi proti (nezakonskemu) očetu pravna dobrota po §. 152, št. 1. kaz. pr. reda?

(Sme li zagovornik od pritožbe zaradi ničnosti nepogojno odstopiti?)

(K §§. 151. in 44 kaz. pr. reda.)

V civilnej pravdi L. G., kot varuha, in polnoletne M. R. kot matere nezakonske M. R. proti J. D. zaradi spoznanja očetstva in spolnovanja dotičnih dolžnosti c. s. c. izdala se je pri c. kr. okr. sodnji metliški 26. decembra 1880, št. 12201, razsodba na glavno prisego, katero je zatoženi J. D. tako storil, da ni res, da bi bil dné 20. junija 1878 s polnoletno M. R. telesno se združil v hiši njene matere.

Takoj po storjeni prisegi vpoložila se je pri imenovanj sodnji kazenska ovadba proti J. D. zaradi hudodelstva goljufije po krivem priseganju.